

Telegrafu

Organ național-bisericesc

Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Str. Șaguna 8

Sibiu

2 ex. (Of.)

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei
luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900
Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegrafu Român
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori ne-
francate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor:

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se pu-
blică de mai multe ori se dă rabatul convenit

și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Te-
legrafu Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Sporul acordat funcționarilor

Bugetul pe 1930, al statului, acordase funcționarilor publici un spor de *a nouă parte* ($\frac{1}{9}$) din totalul retribuțiilor, — spor menit să alimenteze fondul de penziuni.

De sporul acesta s'au și împărțit toți funcționarii publici, — *minus funcționarul bisericesc din mitropolia ortodoxă română a Transilvaniei*. Aceștia, pe lângă toate dispozițiile, clare și precize, ale legilor, au fost excluși dela sporul retribuțiilor.

Legea pentru statutul funcționarilor publici (Cap. I, art. 1) acordă preoților și funcționarilor bisericesci toate drepturile de care se bucură funcționarii publici ai statului. De altă parte, legea pentru organizarea bisericii ortodoxe române (art. 19) prevede că statul va pune la dispoziția bisericii sumele necesare pentru a completa, *în armonizare cu salariile funcționarilor publici*, veniturile clerului și plata funcționarilor eclesiastici.

În conformitate cu aceste hotărâri ale legilor, preoții și funcționarii bisericesci ai mitropoliei noastre ardelenice au tot dreptul d'a se împărții de sporul de $\frac{1}{9}$ acordat funcționarilor publici prin bugetul anului 1930. Nedreptatea, ce ni se face

prin acordarea sporului, este și mai învederată când aflăm, că preoților și funcționarilor bisericesci *din vechiul regat* li se acordă sporul de $\frac{1}{9}$ la salariu începând cu 1 Ianuar 1930. Motivul ar fi, că preoții mitropoliei ardelenice *nu sânt membri ai Cassel generale de penziuni*, cum sânt cei din vechiul regat.

Dar, acest motiv e cu totul subred. Legea pentru organizarea bisericii ortodoxe române zice (art. 4): «După dreptul canonic și *în conformitate cu constituția țării*, biserica ortodoxă își reglementează, conduce și administrează prin organele sale proprii și sub controlul statului, afacerile sale religioase, culturale, fundamentale și epitropești».

Dacă se recunoaște bisericii noastre dreptul de a-și reglementa și conduce afacerile sale fundamentale și epitropești, nu mai e nici o îndoială că această biserică, având fondul său de penziuni, stă în cadrele legii. De alt fel, nici o lege n'o oprește de a-și avea și administra fondul său propriu de penziuni.

Statul (pe temeiul art. 21 al legii de organizare a bisericii) a luat asupra sa îndatorirea de a pune la dispoziția bisericii sumele necesare pentru a întregi *în armonizare cu salariile funcționarilor publici* veniturile clerului

și plata funcționarilor eclesiastici. De aici urmează că statul trebuie să acorde și preoților și funcționarilor bisericesci, *indiferent dacă sânt sau nu sânt membri ai Cassel generale de penziuni*, toate sporurile la retribuții, ce le acordă funcționarilor publici, — așa cum s'au și acordat în trecut până la începutul anului bugetar 1930, când s'a făcut excepție cu sporul de $\frac{1}{9}$ la salariu, care a fost suprimat din buget pentru preoții și funcționarii bisericesci din mitropolia ortodoxă română a Transilvaniei.

Avem deci dreptul indiscutabil și garantat de legi, de a cere să li se acorde și lor sporul de $\frac{1}{9}$ asupra retribuțiilor, pentru a fi vărsat la fondul bisericesc de penziuni, așa cum acelaș spor acordat funcționarilor publici se varsă la Cassa generală de penziuni.

Socotim că dreptatea acestei cauze e deplin lămurită, și că, în consecvență, se vor lua neapărat convenitele măsuri, ca în bugetul statului pe anul 1931 să se înscrie sporul de $\frac{1}{9}$, asupra retribuțiilor preoților și funcționarilor bisericesci din cuprinsul mitropoliei ortodoxe române a Transilvaniei, spre a se putea alimenta, din acest spor, fondul de penziuni propriu bisericesc.

Autonomia bisericii

Separarea bisericii de stat este o idee care flutură pe buzele tuturor chemaților și nechemăților. Deci nu mai e glumă dacă spunem că în țara noastră există un curent, care urmărește despărțirea bisericii de stat, sau mai bine zis de — bugetul statului.

Convorbirile din cercurile mirenești, din două trei vorbe duc la concluzia că, pentru a regenera biserica, trebuie lipsită de sprijinul material al statului. Nici nu găsesc alt remediu pentru vindecarea răului, decât divorțul. Pe această cale biserica ori va muri, după cum ar vrea dușmanii ei declarați, ori se va întineri, după cum ar dori-o mulți dintre partizanii ei mai mult sau mai puțin sinceri.

Argumentația separatiștilor se reduce cam la trei motive. Unul de ordin *economic*, altul de ordin *istoric*, și al treilea de ordin *politic*.

Se invoacă sărăcia vremii și a țării, criza economică, motiv fundamental pentru despărțire. Ca și când statul nostru numai în bani și-ar afla mântuirea, și de *alte* lucruri nu ar mai avea nevoie. Și ca să iasă la liman, trebuie să-și sacrifice sufletul: bi-

FOIȘOARA

Domeniile activității culturale

Gh. D. Mugur — V. Voiculescu: *Cartea misionarului, Scrisul Românesc, Craiova, Lei 100.*

Înainte cu câțiva ani, conferențele preoțești s'au ocupat cu ideea alcătuirii unui program de activitate extraliturghică a clerului nostru. Autoritatea bisericească a apreciat cu multă simpatie această idee, menită a conduce la o activitate sistematică religioasă și culturală.

Slujbele dumnezeiești, pe care le săvârșește preotul sânt reglementate prin cărțile liturgice și nu permit schimbări, prescurtări sau adausuri arbitrare. Dar întreaga activitate extraliturghică atârână de libertatea preotului cum să o întocmească. Ce e drept, se dau îndrumări din partea autori-

tății bisericești, însă inițiativele cele mai rodnice trebuie să pornească dela preot. Cum se face însă că o seamă de preoți stau ani de zile și o viață întreagă uneori fără să poată arăta un petec de pământ din via Domnului lucrat și cultivat de dânșii, pe care să-l poată arăta plin de mulțumire și să zică: «Iată, aici am găsit părăgină și după muncă de ani de ani de zile am izbutit să-l prefac în grădină înflorită! — Acesta e monumentul meu, care va grăi despre hărnicia mea și când nu voi mai fi pe pământ!».

Acest răspuns trebuie să-l dea un preot nu numai lui Dumnezeu, ci și bisericii, în slujba căreia trăiește.

Spre a putea obține astfel de succese pastorale duhovnicești, fiecare parohie ofere nenumărate prilejuri și posibilități.

Ori unde se stabilește un preot cucernic și harnic, poate sfinți locul

și poate transforma viața credincioșilor noștri.

Preotul e chemat să trăiască între credincioși ca o mărturie vie de binecuvântare dumnezească.

Când preotul ar considera pe credincioșii săi, cum consideră dascălul cel bun pe fiecare elev în special, ca să cunoască pe fiecare în parte spre a-i converti la Hristos, parohiile noastre s'ar preface în laboratoare de spiritualizare și bisericele n'ar mai sta goale, iar credincioșii apatici.

Un botanist celebru s'a îndeletnicit cu cultivarea florilor. A studiat fiecare floare, variațiunile soiurilor de flori și a ajuns la specimene de flori neobișnuite și rari. Se cunosc preoți distinși cari au studiat pe credincioșii lor și puteau spune despre fiecare individ, care sânt părțile bune și rele ale fiecăruia. Studiul sufletului reclamă înainte de toate experiență proprie, diligență și răbdare.

Mântuirea sufletului e strădania principală a unui preot în mijlocul credincioșilor săi. El nu se poate mângâia numai la cele duhovnicești, ci trebuie să cunoască întreg complexul de factori interni și externi, care privesc viața credinciosului, în familie, în mediul social și în viața de toate zilele.

Cunoașterea acestor factori și expunerea lor se poate face cu ajutorul lucrării: *Cartea misionarului*, care este un izvor de informație, de îndrumare și de inițiativă pentru preoți și învățători cari trăiesc în contact cu masele poporului dela țară. Celce trăiește la țară și cetește această carte prețioasă, nu se poate plânge că n'are de lucru și se plictisește, ci trăiește între imense biblioteci vii de studiu, de observație și de glasuri chemătoare la lucru pentru înălțarea poporului la cultură și fericire. *Cartea misionarului* are în vedere acti-

serica. De ce nu și școala? Nici ea nu ar muri fără ajutorul statului...

Ca motiv istoric se invoacă de o parte biserica ideală a primelor veacuri, care a trăit secole întregi din ofrande benevole și în luptă cu statul, — ear de altă parte biserica Franței, care trăește. deși-i independentă față de stat.

Ca motiv politic, separarea bisericii de stat ar elimina interesul clubului politic din biserică, și în acest chip selecționarea elementelor, care intră în corpul ierarhiei bisericești, ar fi mai obiectivă.

Fiecare din aceste motive conține, la drept vorbind, părți de adevăr. Dar și părțile slabe abundă. Când Iscariotul a vândut pe Isus pentru «30 de arginți», încă a fost inspirat de motive... economice.

Biserica Franței atunci, când fu separată de stat, nu a fost deposedată de averi, așa că stimulul autonomiei se răzîmă pe un puternic fond de averi proprii, cu ajutorul cărora trăește în bună parte și astăzi.

Dar să nu mergem în Franța. Să rămânem la noi acasă și să cercetăm dacă în baza averilor imense pe care le are, la noi în țară, catolicismul, nu s'ar putea întreține singur, fără mila din partea statului român? Dacă da, atunci foarte ușor se poate trece la fapte! Și economii s'ar mai putea face și cu alte părți.

Nu tot așa stau lucrurile cu biserica națională ortodoxă a României, care mai întâi a fost deposedată de averi și sărăcită, apoi părăsită, și amenințată mereu că va fi separată de stat.

De altfel noi nu urmărim aci să cântărim partea de adevăr sau neadevăr pe care o conțin motivele pe baza cărora se cere desbinarea dintre biserică și stat.

Facem numai constatarea că lovitură chiar dacă s'ar face, nu-și va ajunge scopul și nu-și va avea

efectul dorit. Cei loviți vor fi tot aceia cari sufăr și astăzi neajunsurile mizeriei: preoții săraci, din parohiile de munte și cu familii grele. Iar cât privește divorțul, el se va face numai între Isus și cărmuirea țării românești, dar nici decum între *El, cler și popor*.

Legătura sufletească dintre acești trei factori, în ciuda aparențelor contrare, va rămânea și se va perpetua cu o înnoită vigoare, până la sfârșitul veacurilor. Statul dacă vine și el cu mijloacele de care dispune, ca să faciliteze pătrunderea duhului creștin în conștiința masselor, își face numai datoria, și nimic mai mult.

Totuși, în interesul ambelor așezăminte, cerem ca forurile în drept, cărmuirea, să abandoneze, cel puțin pentru moment, ideea separatismului, care în împrejurările actuale, când atâtea curente conspiră și împotriva statului, și împotriva bisericii, — numai rău poate aduce. Cărmuitorii să nu se uite numai la păcatele clerului, pe cari le au și ei în măsură și mai mare, ci să mai aibă în vedere și părțile lui bune care, ori ce s'ar zice, nu lipsesc.

De altă parte, socotim că statul nu este bine să fie dominat numai de spiritul economic, sau politic, pre cum nici de spiritul ocult, francmason, ateu sau nietzscheian al unor cărmuitori dezertați dela datoriile lor de români și creștini, — ci să pună în primul plan al intereselor sale și *spiritul religios*, fără de care totul în lume și viață rămâne deșertăciune și relativitate.

În concluzie, sântem convinși și susținem că problema raportului dintre biserică și stat nu se rezolvă efectiv și echitabil prin separare, — ci prin strânsă și sinceră apropiere, colaborare și alianță în sens șagunian.

Pr. Il. V. Felea.

Pioasă comemorare

Ziua de Duminecă, 26 Octombrie 1930, a fost zi de înălțare sufletească pentru or ce român conștient din jurul Cohalmului (Rupea), jud. Târnava-mare; în acea zi, în satul Cața, s'a așezat o placă comemorativă pe casa unde s'a născut profesorul universitar *Dr. Ioan Ursu*.

Inițiativa comemorării a luat-o Asociația «Astra» prin reprezentantul ei directorul liceului «Principele Nicolae» din Sighișoara, dl Horia Teculescu, și Pr. Dionisie Bucur din Crihalma.

Serbarea s'a început cu serviciul sfintei liturghii în biserică din Cața, celebrată de preoții Pinteș, Morar, Bucur, Popovici. Participă la serbare public select și numeros. După sf. liturghie s'a format un cortegiu impozant, cu steaguri și fanfara din Cața și cea a cercului «Astra» din Crihalma, intonând diferite cântece, până la casa profesorului I. Ursu frumos împodobită cu brad. Acolo s'a făcut parastas întru odihna răposatului profesor și a părinților săi. La sfârșitul parastasului, fanfara cercului Astra din Crihalma a intonat «în veci pomenirea lui!» După parastas s'a făcut sfințirea apei și stropirea plăcii comemorative. În fața casei, în cuvinte mișcătoare, dl decan al facultății de litere și filozofie din Cluj, Dr. Grimm, a tălmăcit activitatea pentru neam desfășurată de profesorul Dr. Ursu, aducând elogii din partea universităților din Cluj, Iași și București, precum și recunoștința Academiei Române.

Dl director de liceu Horia Teculescu, în o vorbire impresionantă, aduce mulțumirile «Astrei» pentru opera de mare român a profesorului I. Ursu. Preotul Dionisie Bucur, în numele românilor din împrejurime, aduce primos de recunoștință vrednicului bărbat pentru munca cinstită depusă spre prosperarea românilor din jurul Cohalmului, ca: gimnaziul din Rupea, biblioteca și școala de meserii, precum și ajutoarele însemnate date pentru prosperarea comunei Crihalma.

Preotul locului, P. Pinteș, scoate în relief datoriile celor vii de a cinși memoria și faptele celor morți.

Văduva prof. I. Ursu, — fiica marelui erou de la Mărășești, a generalului E. Grigorescu, — în cuvinte mișcătoare mulțumește din partea familiei pentru atenția dată memoriei soțului său.

După stropirea cu apă sfințită, cortegul se îndreptă spre casa cultu-

rală. La masa comună participă 120 persoane. S'au rostit câteva frumoase cuvântări.

Serbarea s'a sfârșit la ora 4. Între asistenți am remarcat pe dnii: prof. I. Medrea, Bercianu—Sighișoara, Făgărășanu—Azuga, G. Forsea—Rupea, Tempea—Rupea, Dr. Ursu, medic, București, Valer Popovici, inspector școlar, Șerban revizor școlar în Sighișoara, Invățătorii cercului cultural Cața, etc. Pr. D. Bucur.

Români prigoși. Se mai găsesc și astăzi peste 60 mii de români sub «binecuvântata» oblăduire a Ungariei. Acești români, cetățeni unguri, n'au școalele lor, și nici nu li se dă voie să-și facă. N'au preoți, și nu li se permite să-și aducă. Gazetele românești sânt oprite să intre în Ungaria. Cărturarii români trebuie să fugă de acolo, altfel viața lor este în pericol: societăți secrete li terorizează. Băncile ungurești nu dau împrumuturi românilor; ear bănci române nu se admit în Ungaria. Nici pământ, nici case ș. a. români nu pot cumpăra de răul ungorilor soviniști...

E vremea credem ca statul român, care nu numai că nu supără pe maghiarii din România, ci le mai dă și *ajutoare* pentru școale, biserici ș. a., să-și îndrepte privirea asupra nenorociților români de peste hotar; căci *mijloace*, pentru a le veni în ajutor, avem.

Zadarnic se încearcă odihniții clarissimi, domestici și nedomestici, dela foaia bisericească a mitropoliei blăjene, de a reduce marile nedreptăți bugetare făcute bisericii noastre ortodoxe, și a «motiva» astfel favorizarea învederată adusă bisericilor unite și minoritare.

Când grăesc *cifrele* (adunate pe paginile volumașului *Confesionalism politic* ș. a. de curând apărute), adevărurile nu se pot răsturna cu câteva exerciții stilare de prost gust, nici cu ironiile și insultele repetate asupra trecutului bisericii ortodoxe din Ardeal, în care *Untrea* nu vede decât «*rugurile mucenicilor lui Bukov-Lupaș*» (de ce Bukov-Lupaș, și nu *Bukov-Petra Paul Aron*?).

Lupta de «mare ofensivă» nu este din partea celor ce scot la iveală nedreptăți și favorizări, ci mai de grabă din partea celor ce fac pe «cuvioși» năpăstuiți ai uniaților.

Agitație nedreaptă și primejdioasă comit tocmai monseniorii noștri de toate categoriile.

vitătea culturală în mijlocul poporului, dar nu neglijează domeniul *moral-religios*, în care rolul principal e al bisericii și al slujitorilor ei. Nu cunosc în românește o carte mai folositoare pentru omul de inimă, care socotește munca izvor de fericire. O recomand cu căldură tuturor preoților noștri, cari citindu-o vor simți în conștiința lor goarna *mobilității mântuitoare*. T. S.

Revista Teologică. A apărut Nr. 9—10 din 1930. Se cuprind în acest număr: Vasile Negură: Apponyi și biserica românească. Pr. Aurel Stefan: Banca cerească. Prot. Dr. Gh. Ciuhandu: Cărți de aforism sau de blăstem. Preotul V. Nichifor: Confesionalism politic. I. U. Soricu: Rugăciune. Pr. Il. V. Felea: Mișcarea literară: Un trup și un suflet. Nu plânge. Dr. V. Gheorghiu și Pr. Il. V. Felea: Cronică: Conferența a doua Ost-Vestică a Teologilor ținută în Bern (Elveția). Asociația clerului «Andrei Șaguna». N. C. Note și informații.

Egoism

E însușire înăscută.

A ne iubi pe noi înșine, înseamnă a ne îngrijii de sănătatea noastră. Dar nu în sensul să căutăm pericol neapărat în fiecă tufă. Sănătatea creștinului nu cere și comoditatea corpului său.

Omul, merit pentru activitate constantă, are să-și sacrifice această comoditate.

Cine își pierde cumpătul în fața unei greutăți, devine incapabil de a-și împlini vocațiunea.

Avem să stăm la locul nostru, dacă o cere obligația morală categorică.

A ne aveâ în drag pe noi înșine înseamnă să ne câștigăm bunurile pământești *necesare*.

Creștinismului i se impută că ar fi exclusiv religiunea lumii celeilalte, învățând pe credincioși să se îngrijească numai de viața *vitală*,

ear patria *pământească* să fie lăsată la o parte. În realitate însă creștinismul accentuează, că ceice trăiesc viață religioasă, gândind la cealaltă lume, nu-și uită nici de patria lor pământească, și bătucind căile vieții pământene, privesc și în sus.

În consecință: A ne iubi pe noi înșine înseamnă a ne câștiga cu onestitate pâinea cea de toate zilele. Să ne bucurăm de bunătățile vieții, dacă putem să le obținem fără de păcat.

Să ne păzim, ca pe numele nostru de buni creștini să nu cadă pata păcatului. Această precauțiune cere să ne ferim de fapte triviale și de toată șgura sufletească.

Să nu construim idol din vanitate.

Săvârșirea de fapte bune este datoria sacră a fiecăruia dintre noi.

A ne iubi pe noi înșine înseamnă a ne îngrijii de sufletul nostru, amenințat de pericolul foamei în mijlocul îmbeșugării omenești.

Omul poate rătăci ușor în vâltoarea vieții, dacă privește numai la strălucirea aurului.

A îndrăgi ființa noastră nu înseamnă a ne legăna în desfătări, ci a ne îngrijii sufletul conform principiilor evanghelice: — a ne rugă, a lua parte la cultul divin și a ne împlini conștiințios chemarea, exercitând faptele carității. Pr. Cpt. Dr. Potcaș.

Țara Bârsei, revistă sub conducerea profesorului A. Banclu. A apărut Nr. 6 pentru Noembrie-Decembrie 1930 cu articole de: A. Banciu, C. Bardoși, I. Gherghel, I. Colan ș. a. — Revista apare, la câte două luni, în 6 coale. Abonamentul 260 lei pe an. Redacția și administrația: Brașov, B-dul Ferdinand 14.

In loc de invitare

Asociația Clerului ortodox român «Andrei Șaguna» își ține Congresul său anual în Brașov, în 11 și 12 Noembrie 1930, la care sânt rugați să participe toți cari poartă interes bisericii ortodoxe române.

PROGRAMA:

Ziua primă: Intre ora 9 și 10^{1/2} a. m. liturgie în biserica Sf. Nicolae din Brașov-Schelu.

La 11 ore a. m. deschiderea ședinței festive în sala liceului «Andrei Șaguna».

La ora 13 banchet, restaurantul Transilvania.

După masă la ora 15 ședință.

Seara la 8^{1/2}, festival în sala dela Reduță. Intrarea liberă.

ZIUA DOUA: Ședință, dela 9—13 p. m. —

Cel cari doresc să fie găzduiți la particulari, ori la hotele, cu preț redus, se vor anunța până Sâmbătă în 8 Noembrie a. c. indicând și dorința de a fi găzduiți, în hotel ori la particulari. Oaspeții din afară sânt rugați a-și întocmi călătoria, ca să sosească dimineața ori seara. Celce sosesc noaptea, pot merge DIRECT la unul din hotelurile: Coroana nouă, Coroana veche, Continental, și Orașul Peșta.

Anunțări pentru banchet se fac la oficiul protopopesc ortodox român până Sâmbătă în 8 Noembrie, la amiază.

Prot. Dr. IOSIF BLAGA.

IN CURÂND se pune în vânzare CALENDARUL BUNULUI CREȘTIN (vechitul calendar arhidiecezan) pe anul 1931, al optzecilea an dela apariție. Cuprinde, în condiții tehnice îngrijite, bogat și interesant material: articole, informații și ilustrațiuni. Calendarul, indispensabil tubitorilor de bună și creștinească lectură, se vinde la: Librăria Arhidiecezană, Sibiu.

INFORMAȚIUNI

Sfințire de biserică. Consiliul parohiei ortodoxe române din Poiana Sărată, protop. Oituz, jud. Treiscaune, invită la serbările sfințirii «Bisericii Neamului», rezidită pe ruinele celei distruse în războiul pentru întregirea de neam, din această vale istorică a Oituzului, ce se vor ține Vineri 7 și Sâmbătă 8 Noembrie 1930, la sărbătoarea Sfinților Arhangheli, hramul bisericii. Târnoșirea se va face, cum am anunțat, de I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae, cu mare asistență.

Desființări. Ministerul instrucțiunii desființează complet, sau transformă, pe ziua de 1 Noembrie 1930, mai multe școli secundare și normale din țară. În directoratul ministerial IV Cluj, liceul de băieți din Zălau se transformă în gimnaziu; liceele de fete din Dej, Deva, Sighișoara se transformă în gimnazii; școlile normale de băieți din Satu-Mare și Zălau se contopesc într-o singură școală normală ce va funcționa la Careii-Mari. — În directoratul ministerial III Timișoara, liceul de fete din Lugoj se transformă în gimnaziu, iar gimnaziul de fete din Lipova se desființează complet.

Spiritul de economie lasă prea mult de dorit în firea atât de «generoasă» a românului; spiritul de economie al altor popoare, mai mari și mai bogate decât noi, este neasămănat mai dezvoltat, de aceea este foarte nimerită ideea Institutului Economic pe lângă Banca Națională de a organiza «ziua economiei», care să ne aducă aminte mereu de armonizarea ce trebuie introdusă între cheltueli și venituri; — alt fel, munca și truda noastră zilnică merg în vânt, și sărăcia nu ne mai părăsește. Cumpăt și cruțare, însă nu numai într-o zi din an, ci — în toate!

Diferiți indivizi umblă pe la casele oamenilor și cer bani drept contribuție pentru recensământul locuitorilor. Direcția recensământului general n'a autorizat pe nimeni să încaseze vreo sumă de bani; de aceea, publicul este rugat să anunțe poliția în caz când cineva pretinde bani în scopul mai sus amintit.

ȘTIRI LOCALE

Conferențele «Astrei» din Sibiu. În 2 Noembrie s'a început seria I din conferențele desp. jud. Sibiu și ale Asoc. prof. secundari români, Sibiu, în sala cea mare a prefecturii. A luat parte un numeros public, în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae. — Conferențiar a fost vicepreședintele «Astrei», dl Dr. Gh. Preda, directorul ospiciului de boli nervoase din Sibiu. Dsa a vorbit despre: *Contrastul în lume și în viața omenească*. Dl Preda a ținut să aducă la începutul conferenței laude activității, într'adevăr bogate și încununată de succes, a conducerii despărțământului județean al «Astrei» (președ. insp. școlar *Silvia Teșosu*) — apoi a intrat în tratarea temei alese. A vorbit mai întâi despre contrastul binelui și al răului, al pozitivului și negativului, al principiului de plus și minus, care se găsește și la individul din societate și în complexul social, atât în microcosm, cât și în macrocosm. Acest flux reflux, această alternanță o folosește natura, ca — cu ajutorul muncii, germinatoare a tot ce este progres — să aducă omenirea spre ceva excelsior. Și în evoluția omenească găsim, după o epocă de depresiune morală, de manifestare a răului, o epocă de înălțare sufletească, de manifestare a binelui. Cu atât mai mult se reliefează atunci principiul binelui. După ce a tratat teza din punct de vedere sociologic-filosofic — s'a oprit mai multă vreme la un caz tipic, individual, în care s'a manifestat mai eclatant această luptă între principiul binelui și al răului, la viața lui Byron, poetul englez. Pe baza celor 2 volume, recent apărute, ale scriitorului francez André Maurois (viața lui Byron), ne-a reliefat zigzagurile vieții marelui scriitor-poet Byron, arătându-ne din ce mozaic bizar s'a compus viața lui. La sfârșitul conferenței a tras concluziile și a făcut apel la publicul românesc să menajeze și întărească părțile bune ale scriitorilor români, ca cultura românească să poată progresa. Conferența a fost ascultată cu multă atenție și aplaudată după merit.

Dela primăria municipiului Sibiu. Se aduce la cunoștință că toți membrii comunei vor primi dela autoritatea comunală un carnet de identitate, în care vor fi arătate: domiciliul cetățeanului și semnamentele lui și care va cuprinde și cărțile de alegător la comună, camera și senat, valabile pe un period de cinci ani, în care caz va fi atașată fotografia obligator la orașe.

Eliberarea acestor carnete la orașul municipal Sibiu se va începe la 5 Noembrie a. c. la primăria municipiului Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 2 în sala mare de ședințe dela ora 8 până la 1 a. m. și dela 3 până la 7 d. m. Invităm deci pe toți membrii comunei în interesul lor și sub procedeele legale a se prezenta înaintea comisiunei aducând cu sine o fotografie în măsură de 9×12 pe hârtie ușoară și 10 lei pentru carnet în ordinea următoare: Mercuri la 5 Noembrie toți bărbații alegători, a căror nume de familie începe cu litera «A»; Joi 6 Noembrie toți bărbații alegători a căror nume de familie începe cu litera «B»; Vineri la 7 Noembrie toți bărbații alegători a căror nume începe cu litera «C»; Luni în 10 Noembrie toți bărbații alegători a căror nume începe cu litera «D»; Marți în 11 Noembrie toți bărbații alegători a căror nume de familie începe cu litera «E»; Mercuri în 12 Noembrie toți bărbații alegători a căror nume de familie începe cu litera «F»; Joi în 13 Noembrie toți bărbații alegători a căror nume de familie începe cu litera «G»; Vineri în 14 Noembrie toți bărbații alegători a căror nume de familie începe cu litera «H», din orașul de sus; Sâmbătă în 15 Noembrie toți bărbații a căror nume de familie începe cu litera «H», din orașul de jos. — Publicația itinerariului va fi publicată la timpul său.

CARTI ȘI REVISTE

Confesionalism politic, de *Părintele Nichifor*, Sibiu, 1930. Tip. Arhidiecezană. — O broșură de 109 pagini, cuprinzând o lucrare temeinică și de mare actualitate, în șase capitole: Nedreptățirea elementului ortodox în Ardeal, Confesionalismul agrar sub guvernul Maniu, Confesionalism politic în școală, Administrația în serviciul prozelitismului greco-catolic, Batjocorirea bisericii ortodoxe, Persecutarea elementului ortodox. — Broșura, scrisă cu date precise și apărând drepturile bisericii noastre (drepturi ce nu le trecem — cum fac alții — dincolo de hotarele țării), vrea să atragă atenția guvernanților asupra urmărilor triste și primejdioase ce rezultă din nedreptățile și prigonirile comise împotriva ortodoxiei în timpurile de acum.

F. W. Förster

Concepția greșelii și determinismul modern

Necesitatea ispășirii este respinsă de școala radicală a criminologiei moderne, mai cu seamă pentru că este în strânsă legătură cu recunoașterea unei greșeli personale.

Concepția despre vechea greșală, la mulți oameni moderni, nu pare conciliabilă cu o concepție științifică a vieții umane voluntariste. Liszt zice: «Concepțiile «greșală și ispășire» pot să continue să trăiască, în creațiunea poetilor noștri, însă ele nu rezistă criticei aspre a cunoașterii științifice, care le-a clarificat. Ba, mai mult, cu aceasta, concepția pedepsei se scoate pentru a face loc corecțiunii sănătoase și pazei asigurate».

În acelaș senz, criminologul slav

¹ Strafrechtliche Aufsätze und Vorträge.

Muzlov afirmă, că tendința spre delict este determinată de circumstanțele sociale, de stările patologice, de degenerări și de atavism; concepțiile metafizice ale vinovăției și nevinovăției, rămășițele ideii teologice a greșelii omului, ar trebui să fie eliminate din societatea modernă civilizată.

Este interesantă observația, precum și ideile moderne, care sânt aduse în numele progresului și libertății; prin urmările lor, reduc pe om în sclăvia cea mai degradatoare.

Eliminarea concepției greșelii personale duce fără îndoială la distrugerea caracterului, face să se risipească concepția personalității și face din om simplă reflexiune a mediului social înconjurător, o păpușă a stării nervoase...

Personalitatea noastră este degradată dintr-o personalitate activă într'una pasivă. Deterministul, susține Liszt, nu poate simți înaintea delictelor alt sentiment decât acela

care-i simte înaintea unui lepros.

Însă cu asemenea aserțiune nu se înșufă omului simplu ideea, că el e părăsit mulțumită propriilor sale tendințe rele precum și boalelor fizice? Nu este în interiorul nostru ceva, care se revoltă la astfel de confruntare a delictului cu lepra, nu ne simțim noi în astfel de formulări iguorați în toate și lipsiți de funcțiunea causală a voinții personale, nu simțim noi nesuferita sarcină și asuprire a acestei «desvinovățiri» aparente? Nu vedem aici încă o schimbare de a cunoaște clar, că omul modern, cu toate triumfurile sale tehnice asupra lumii exterioare, este în pericol de a deveni mai mult decât sclavul acestei lumi, pe urmă ideii rele ce o are despre energia sa personală?

Dar — s'ar putea obiecta, — cercetătorului învățat: «Non flere non ridere, sed intelligere». Tot munca uriașă a științei moderne a condus pas cu pas la alungarea omului din

poziția sa izoată în univers și l-a condonat în conexiunea causală cosmică.

«Pământul este un un-astru în mijlocul celorlalte astre», scrie Werder la începutul unui capitol, idee pentru o filozofie a istoriei umanității.

«Omul este un animal în mijlocul celorlalte animale», este ideea ce se desprinde din unele opere naturaliste ale epocii prezente.

«Sufletul este o simplă funcțiune a proceselor materiale», afirmă monismul.

Totdeauna, cercetarea științifică urmărește rădăcinile acțiunilor noastre mai departe, până în centrul condițiilor vieții sociale, în toate, în istoria naturală a organismului, în fenomenele degenerării sistemului nervos, în toate procesele posibile, înconștii ale vieții sexuale.

(Urmează).

Nr. 330.

[88] 1-3

Concurs

La ordinul Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 8276/1930 și în conformitate cu concluzul Consiliului parohial din 1 Octombrie a. c. publicăm concurs, cu termen de 30 zile, dela prima apariție în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de cl. III **Vineția-de-sus**.

Retribuțiile împreună cu acest post sânt:

1. Salariul dela stat, conform cu pregătirea și anii de serviciu ai candidatului.

2. Casa parohială cu supraedificate în stare bună.

3. Sesiunea parohială 15 jug. 282 st. pământ arabil și fânaș.

5. Venitele stolare satorite de adunarea Protopopiatului Oitului și aprobate cu ord. Nr. 3108/928.

Reflectanții, îndreptății la acest post, sânt poții să-și trimită cererile, provăzute cu toate documentele necesare, în termen Oficiului protopopesc ort. rom. Oitului, Șercaia, jud. Făgăraș, să se prezinte și în parohie în vre-o **Duminecă** sau **sărbătoare**, cu observarea dispozițiilor reglementare, pentru a cânta eventual a celebra și a face cunoștință cu poporul dreptcredincios.

Șercaia, 2 Oct. 1930.

Vasile Stoicanea
protopop.

Nr. 9754/1930 Ep.

(87) 2-2

Lemne de stejar de vânzare

Consiliul arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu are de vânzare în pădurea «Tufari» dela Cisnădie un număr de 813 arbori esență stejar, reprezentând un volum de circa 507 m. c. lemn de construcție și 396 m. steri lemn de foc.

Cei ce doresc a cumpăra aceste lemne vor înainta până la 20 Noiembrie a. c., oferte însoțite de o garanție de Lei 20.000.— Consiliului arhiepiscopesc ort. român în Sibiu, unde se pot vedea zilnic condițiile de vânzare și exploatare.

Oferenții vor avea să declare în ofertele lor, că cunosc condițiile de vânzare și se vor supune lor.

Sibiu, 28 Octombrie 1930.

Consiliul arhiepiscopesc.

Dela Librăria Arhiepiscopescă din Sibiu se poate procura

Cartea misionarului

Indreptar cultural

de

Gh. D. Mugur și V. Voiculescu

Prețul Lei 100.—, plus spese poștale Lei 15.—

În editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhiepiscopescă a apărut și se află de vânzare la Librăria arhiepiscopescă din Sibiu:

HRISTU ANDRUTSOS

profesor la facultatea de teologie din Atena

DOGMATICA

bisericii ortodoxe răsăritene

Traducere autorizată

Dr. DUMITRU STANILOAE

profesor la Academia teologică „Andreiană”

Prețul Lei 400.—, plus spese poștale Lei 20.—

Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

A APĂRUT

BISERICA ÎMPOTRIVA CONCORDATULUI

Declarațiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuția pentru ratificarea Concordatului, în ședința dela 23 Mai 1929, a senatului român

de

Dr. NICOLAE BĂLAN

Arhiepiscop și Mitropolit

Prețul Lei 30.— + spese Lei 5.—. Se poate comanda dela Librăria Arhiepiscopescă din Sibiu, trimițând prețul prin mandat poștal.

Dela Librăria Arhiepiscopescă din Sibiu, se pot procura, manualele de religie aprobate de Sf. Sinod pentru școlile primare:

NICOLAE CRIȘMARIU

Istorie biblice ed. IX Lei 20

Istorie bisericești „ V „ 20

Catehism „ V „ 20

A apărut și se află de vânzare la Librăria Arhiepiscopescă:

Introducere în sfintele cărți ale

Testamentului Vechiu

de Arhiepiscopul-Mitropolit Dr. VASILE TARNAVSCHI prof. titular la Facultatea de teologie din Cernăuți. Prețul Lei 400.—. La comanda se alătură Lei 20.— pentru spese poștale.

A apărut în editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhiepiscopescă și se află de vânzare la Librăria arhiepiscopescă de aici din Sibiu broșura:

„Profeții mesianice în vechiul Testament”

texte alese de dl NICOLAE NEAGA, profesor suplent la Academia teologică «Andreiană», din Biblia publicată sub îngrijirea Sfântului Sinod în 1914, cari texte, pentru că să fie cât mai accesibile la înțelegerea din Exegețică în institutele teologice sunt înzestrate cu titluri în conformitate cu importanța lor mesianică. Prețul unui exemplar e Lei 55.—. Librării și direcțiilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

Librăria Arhiepiscopescă

A apărut

în «Biblioteca bunului păstor» Nr. 17 scrierea

„La picioarele Mântuitorului”

scurte meditații pentru preoți, prelucrate după A. Huonder, din limba germană

de

Ioan Moșoiu

profesor la liceul ortodox român «Andrei Șaguna» din Brașov

Volumul I. Sibiu 1927. Tipografia arhiepiscopescă. Pagini 205. Prețul Lei: 80.

În zilele acestea s'a trimis această scriere, deosebit de frumoasă și prețioasă, tuturor preoților din arhiepiscopia de Alba Iulia și Sibiu. Dar nu ar trebui să fie preot în biserică românească, care să nu fi citit această carte. Ea este de recomandat și oricărui suflet iubitor de cele sfinte.

A APĂRUT:

Scrisori către Simforoza în pământul făgăduinții

de

Gala Galaction

Prețul 80 lei, plus spese poștale 10 lei. Se poate comanda dela Librăria Arhiepiscopescă din Sibiu

Au apărut și se află de vânzare la Librăria Arhiepiscopescă, Sibiu

Cântări funebreale

pentru cor de bărbați, de:

Dumitru Cunțan

Prețul Lei 30, plus spesele poștale Lei 12.

La Librăria Arhiepiscopescă din Sibiu, se află de vânzare

Introducerea în sfintele cărți ale

Testamentului nou

de

Arhiepiscopul-Mitropolit

Dr. VASILE GHEORGHIU

profesor titular al studiului biblic și al exezezei T. N. la facultatea de teologie din Chișinău

Prețul Lei 560.—, plus spese poștale Lei 20.—

La Librăria Arhiepiscopescă se află de vânzare:

Vino după mine!...

Meditații pastorale mult folositoare Clerului din ziua de azi

de

Dr. IOSIF HRADIL

profesor de teologie

Prețul Lei 25.—, plus spese poștale Lei 10.—

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebunțat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțesti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

La Librăria Arhiepiscopescă din Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

◆ legate și broșate ◆

pentru parohii, bănci, oficii și particulari cu prețuri moderate

Dela Librăria Arhiepiscopescă se poate comanda:

Urcarea Calvarului

traducere din limba franceză

de

A. și L. Moisescu-Villea

Prețul Lei 70.—, plus spese poștale Lei 10.—

Au apărut:

Manuale de limba română

de E. HODOȘ

I. Carte de citire și Gramatică pentru clasa a 4-a secundară;

II. Noțiuni de Stilistică și Poetică și Carte de citire (pentru Istoria Literaturii); și

III. Elemente de Ist. Literaturii

Se găsesc de vânzare la LIBRĂRIA ARHIDIECEZANA în Sibiu

Citiți și răspândiți ziarul
Telegraful Român

Dela Librăria Arhiepiscopescă din Sibiu, se poate procura:

Memoriile unui Duhovnic

Studiu pastoral

de

VASILE GAN

protopop

Prețul Lei 100.—, plus spese poștale Lei 15

A apărut și se află de vânzare la Librăria Arhiepiscopescă din Sibiu

Viața lui Isus

de

Giovanni Papini

în românește de

ALEXANDRU MARCU

Prețul Lei 180.—, plus porto poștal Lei 15.—

Dela Librăria Arhiepiscopescă din Sibiu se pot procura

Icoane sfinte

pe hârtie, de toate mărimile și de o execuție foarte frumoasă.

Călăuza agricolă

de prof. D. COMȘA, hotărât cea mai de seamă, practică, îndemănatecă și populară între cărțile noastre agricole tipărite dincoaci de Carpați, merită răspândire în cercuri cât mai largi.

Prețul unui exemplar tomul I Economia câmpului e 90 lei, tomul II Pomarii și Vierii 50 lei și tomul III Legumarii și Florarii 60 lei. Tus trele tomurile, broșate separat sau împreună, se vinde cu 200 lei și taxa poștală cu recomandație 20 lei.

Comenzi adresate autorului prof. D. COMȘA în Sibiu sau Librăriei Arhiepiscopescă se execută prompt, având a trimite prețul de mai înainte sau cu ramburs.

Reclama este sufletul comerțului

A apărut cartea binevenită:

MIC DICTIONAR

Cuprinde peste 15 mii de neologisme, cuvinte străine, provincialisme ș. a., pentru școlile și particulari, de E. HODOȘ. Un volum de 216 pagini. Prețul 120 lei, și porto poștal 20 lei recomandat. De vânzare la Librăria Arhiepiscopescă, Sibiu

Cartea este recomandat, din partea forurilor superioare, pentru a se procura pe seama On. preoților și a bibliotecilor parohiale.